N.V. Grasshopper Aluminum Company

Jaarverslag 2017

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Inhoudsopgave

Directie verslag	3

Jaarrekening

Balans per 31 december 2017	15
Winst-en-verliesrekening over 2017	16
Kastroomoverzicht over 2017	17
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2017	18

Overige gegevens

Overige gegevens	37
Controleverklaring van de Onafhankelijke accountant	38

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Directie verslag

Het jaar 2017 stond in het teken van diversificatie van het portfolio van N.V. Grassalco. In dit kader is er aandacht besteed om een vijf jaar strategische planning op te stellen. Dit plan was ook een van de prioriteiten van de Raad van Commissarissen van het bedrijf. Het plan is gepresenteerd aan de vertegenwoordiger van de aandeelhouder, de minister van Natuuurlijke Hulpbronnen, dhr.drs. R. Dodson MSc.

Zoals opgenomen in artikel 21 lid 1 van de Statuten van N.V. Grasshopper Aluminum Company (N.V. Grassalco), leggen wij de door de directie opgemaakte jaarrekening ter goedkeuring voor aan de Raad van Commissarissen. De door de Raad van Commissarissen goedgekeurde jaarrekening wordt aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders aangeboden ter vaststelling. De jaarrekening is gecontroleerd door *Lutchman & Co*. Wij bevelen u aan, deze jaarrekening, tezamen met de controleverklaring van *Lutchman & Co,* als zodanig vast te stellen.

Dhr. Sergio F Akiemboto, President-directeur N.V. Grassalco

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Algemene informatie N.V. Grassalco

Als Raad van Commissarissen, President-Directeur en management, zijn wij tevreden met de resultaten die de onderneming heeft geboekt in 2017. Het gerealiseerde resultaat vóór belastingen voor het jaar 2017 bedroeg SRD 2.1 miljoen (SRD 49.8 miljoen in 2016). Vanwege de stijging van de Internationale goudprijzen in 2017 zijn de inkomsten uit royalties veel hoger uitgevallen dan 2016. De inkomsten uit de Maripaston operatie zijn echter veel lager uitgevallen dan 2016 vanwege een lage goudproduktie. De afzet van steenslag is in 2017 gestegen vergeleken met 2016.

De grootste inkomstenbron van N.V. Grassalco wordt gevormd door de ontvangsten uit royalties welke voortvloeien uit de Delfstoffenovereenkomst met IamGold (Rosebel Gold Mine, Suriname).

Om inhoud te geven aan de diversificatie-gedachte van de vennootschap, is in de tweede helft van 2017 besloten de 'assets' van Phytotech N.V. over te kopen en de activiteiten in partnership te continueren. Daartoe is er een investeringsplan opgesteld.

Hoogtepunt in 2017 was een kort bezoek van de President van de Republiek Suriname, zijne excellentie Desiré, D. Bouterse aan het bedrijf en de decoratie van de President-Directeur, Sergio Akiemboto, tijdens de 42ste herdenking van de Onafhankelijkheid van het land op 25 november 2017 in Brokopondo.

President Desi Bouterse poseert met de President-directeur, de president-commissaris (l) en het managementteam tijdens zijn bezoek in 2017

Financiële en niet-financiële prestatie-indicatoren

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Steenslag en de royalty opbrengsten:

	2017	2016
Steenslag geproduceerd (in m3)	229.135	167.408
Royalty opbrengsten "in kind":		
- Goud (in troy ounce)	6.078	5.855
- Zilver (in troy ounce)	224	270

Steenslag
De productie bedroeg 229.135 m^3 versus 167.408 m^3 in 2016.
In 2017 is de afzet van steenslag 161.745 m^3 ruim 17.000m^3 meer dan 2016. Dit is met name te danken aan de export naar Guyana.
Om meer afzetmarkten voor steenslag te verkennen, heeft een delegatie van NV Grassalco van 30 mei t/m 2 juni deelgenomen aan de InterExpo Caribbean op de Bovenwindse eilanden. Op St. Maarten en St. Eustatius zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de particuliere en publieke sector en is afgetast hoe in wederzijds voordeel zaken kunnen worden gedaan.

Jaar	2017	2016
Afzet	161.745 m^3	144.637 m^3

Royalty opbrengsten
In 2017 is 6.078 troy ounce (5.855 troy ounce in 2016) goud door RGM overgemaakt t.g.v. de poolaccount van NV Grassalco bij de Royal Canadian Mint (zijnde 2% Royalty). Dit is met name te danken aan ~ 4% meer productie van RGM goud n.l. 303.918 troy ounce versus 292.800 troy ounce in 2016.

De *Gravity Concentration Plant* te Maripaston heeft veel minder goud opgeleverd dan verwacht. Er is 3.613,2 gram goud gewonnen. De lage produktie in 2017 is met name te wijten aan minder beschikbaarheid van *high grade* materiaal.

Safety, Health and Environment

Safety

Op het gebied van safety zijn de veiligheids -indicatoren benoemd. Deze worden tijdens de maandelijkse performance review meetings gepresenteerd.
Er is een HSEC managers inspectieprogramma geimplementeerd, waarbij de werkgebieden worden geinspecteerd.
De veiligheidsvoorschriften zijn verwoord in een Grassalco veiligheidsboekje ten behoeve voor alle werknemers van het bedrijf.
De periodieke interne audits zijn volgens planning uitgevoerd.
De 'Lost Time Injury Frequency Rate' is doorgevoerd, hierbij wordt bijgehouden hoeveel uren er zonder een LTA incident wordt gewerkt.
Een groep van 35 truckchauffeurs heeft begin maart een training 'Defensief Rijden' gevolgd. Het doel van deze training was om de truckbestuurders die diensten verzorgen voor N.V. Grassalco, bewust te maken van het belang van defensief rijden. Deze aanpak moet leiden tot gedragsverandering op de rijweg. De sessie is gehouden in de trainingszaal van het hoofdkantoor en verzorgd door HSC-coordinator, Andre Forster.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

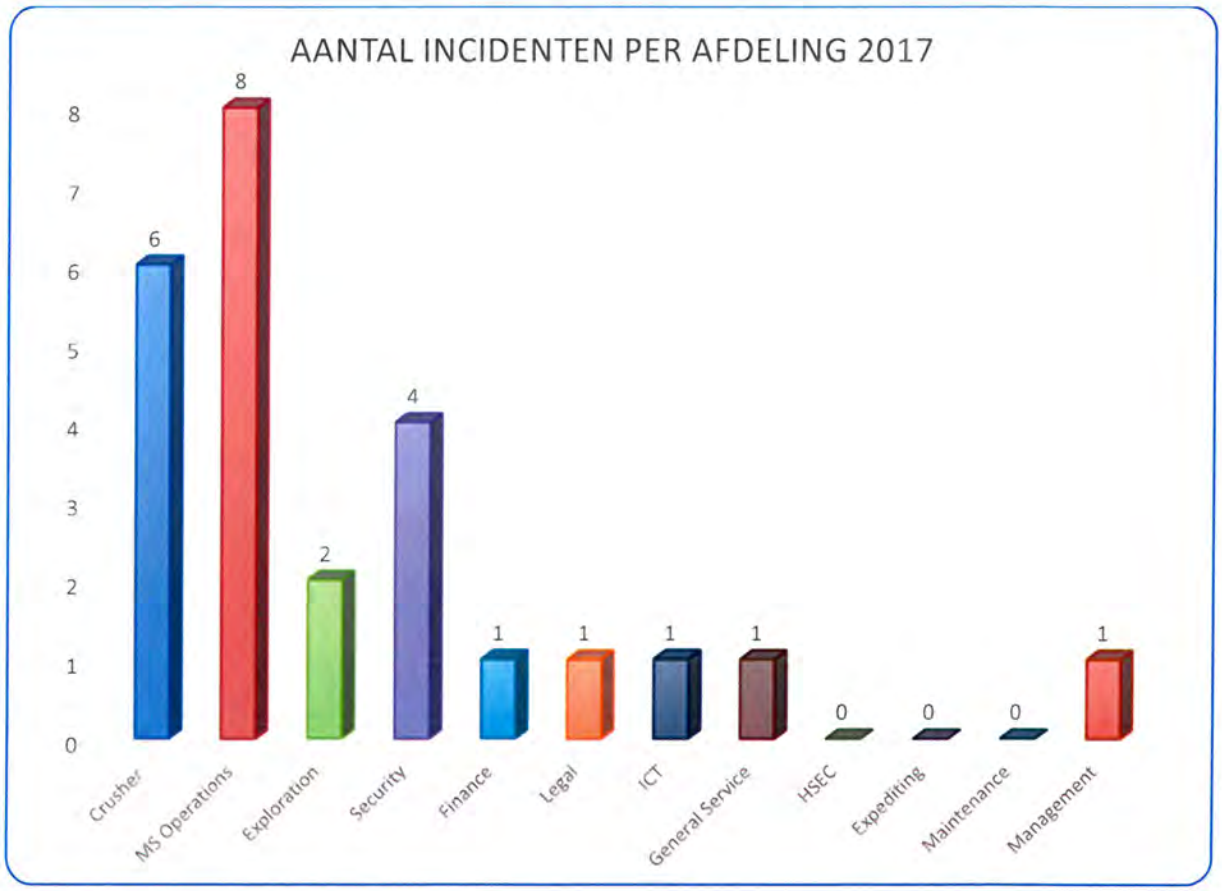

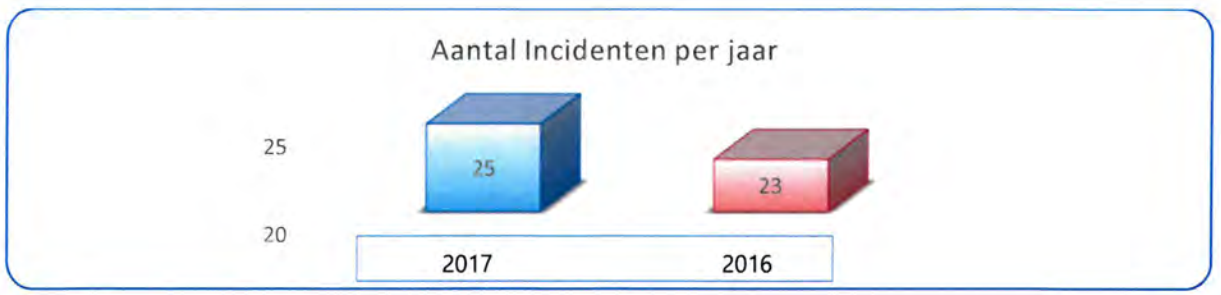

In vergelijking met 2016 is het aantal incidenten in 2017 toegenomen.

De meest voorkomende incidenten waren property damage incidenten in totaal 18.
Er zijn 5 first aid incidenten geweest en er was 1 LTA incident waarbij de werknemer vanwegen z'n opgelopen letsel, zijn normale werkzaamheden niet kon verrichten.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Health

In 2017 werden projecten uitgevoerd zoals Bigi Broki waka, Green day "verkopen van groenten en fruit" en een sport dag te Brokopondo in samenwerking met Soepe Koese.
Op vrijdag 11 augustus werd door de Peer Educators een healthy lifestyle activiteit, in de vorm van een sportdag, georganiseerd voor de leerlingen en leerkrachten van LBO Brokopondo.

Leerlingen van LBO Brokopondo tijdens het onderdeel 'Touwtrekken' tijdens de sportdag georganiseerd door de Peer Educators

Het doel van deze activiteit was om bovengenoemde groep bewuster te maken van hun eigen gezondheid en van het nut van bewegen. Daarnaast was het een leuke manier om de jongeren kennis te laten maken met bodybuilder Soepe Koese. De topatleet is zelf van het district en heeft vijf opeenvolgende keren het Nationaal bodybuilding kampioenschap veroverd.

Environment

Op het gebied van environment zijn er milieuprestatie-indicatoren benoemd voor de werklokatie die maandelijks worden bijgehouden en geanalyseeerd.
In juni 2017 is er een workshop door WWF georganiseeerd met als titel 'Mercury Free goldmining in de Guianas; Action Required'. Hieraan hebben de Grassalco milieu-specialiste, mevr. Aroena Lalta en de superintendent op de goudoperatie te Maripaston, August Lantveld, geparticipeerd. Zij hebben het kwikvrije goudverwerkingsproces met Borax te Maripaston gepresenteerd.

Community Relations

Het Community Relations Beleidsplan is herzien en enkele projecten zijn uitgevoerd waaronder schoolpakketten en een sportdag met de schoolkinderen van Pikin Saron en Bigi Poika.

Overall is het wel een succesvol jaar geweest, waarbij de meeste doelen op HSEC-gebied zijn gerealiseerd.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Human resources

In 2017 is het personeelsbestand in vergelijking met 2016, met zeven (7) gestegen. Dit is een procentuele stijging van 5.2 %. Waar in 2016 het personeelsbestand 133 bedroeg is deze in 2017 gestegen naar 140. Het aantal vrouwen is 29 (20%) en het aantal mannen 111 (80%)

Categorie	2017	2016
Man	111	104
Vrouw	29	29
Totaal	140	133

Voor het op peil houden van de bekwaamheid van ons personeel zijn er in 2017 diverse trainingen verzorgd. Voor de afdeling Security is de training 'Professional Security Guard Level B' verzorgd door het opleidingsinstituut Scientia.

Participanten aan de training 'Professional Security Guard Level B' poseren met onder andere President-Directeur Sergio Akiemboto, Hoofd Security Fernando Zeefuik en de directeur van Opleidingsinstituut Scientia (l)

Tijdens de certificaatuitreiking hield President-directeur van N.V. Grassalco, de aanwezigen voor dat met de opleiding het security-personeel getild is naar 'the next level'. Opleiding en educatie zijn volgens hem belangrijk op alle nvieaus. Hij beklemtoonde tegenover de geslaagden dat het volgen van opleidingen en het behalen van een diploma belangrijk zijn. Belangrijker is echter het ontwikkelen van competenties en het omzetten van de opgedane kennis in de praktijk. Hij is verheugd met de groei die hij heeft bemerkt in de performance van de "security-familie".
Op woensdag 29 november hebben twaalf medewerkers van N.V. Grassalco geparticipeerd in Basic Firefighting training. De training werd uitgevoerd door een gecertificeerde instructeur van het Korps Brandweer Suriname.
Op 23 oktober hebben zes medewerkers hun certificaat "Communicatie-en Verandermanagement" in ontvangst genomen. Deze medewerkers hebben gedurende acht maanden onderricht gekregen in het verbeteren van de communicatie-en schrijftaal.

Er is een Fun Fit bootcamp gehouden op het sportcomplex van Telesur in de Cultuurtuinlaan. Deze activiteit stond in het teken van saamhorigheid. Medewerkers hebben goed gebruik gemaakt van de gelegenheid om te sporten en fun te maken met collega's, hun gezin en de burgerij. De bootcamp is voorbereid door de Peer Educators van het bedrijf in partnership met het promotie- en marketingbedrijf voor sporters, Go4Pro. Ondersteuning is ontvangen van Goldwater Sports International. Speciale gast op

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

de activiteit was de alteet Soepe Koese, de enige bodybuilder die vijf keer de titel Mister Suriname heeft behaald.
Om elkaar beter te leren kennen, dichter naar elkaar toe te groeien en hoe de visie en richting van de organisatie eensgezind te benaderen en uit te voeren, zijn voor het managementteam een paar teambuildingssessies gepland. De eerste is in begin december gehouden in resort Oxygen te Beni's Park onder het thema Alignment in Diversification. Facilitator van de sessie was de directeur van Impact Coaching, dhr. Marvin Pollack.

De President-directeur en enkele managementleden geconcentreerd bezig aan een opdracht tijdens de teambuildingsessie in ressort Oxygen

Een team van N.V.Grassalco heeft ook geparticipeerd aan het grootste *personal development event* van Suriname t.w. 'GROWfest'conferentie. Het 'Growfest' evenement is georganiseerd met de bedoeling te inspireren tot ondernemerschap, zowel in persoonlijke als zakelijke sfeer, en aan te zetten tot een oplossingsgerichte en groeigerichte denkwijze.
Op 20 oktober en vervolgens op 16 en 17 november hebben de Peer Educators tezamen met andere bedrijven deelgenomen aan de Suriname Business Coalition (SBC) PEPFAR 2017 workshop. Dit project is gefinancierd door de Amerikaanse Ambassade. Tijdens deze workshop hebben de peers kennis gemaakt met de basisbegrippen over lesbian, gay, bisexual en transgender (LBGT) en geleerd hoe om te gaan met mensen die een relatie op na houden met een partner van hetzelfde geslacht; wat de impact is of kan zijn van discriminatie van deze groep mensen en wat human rights in werkelijk inhouden.
De medewerkers Evelien Amijeri en Zylenna Darson, beiden werkzaam op de afdeling Exploratie, zijn in 2017 afgestudeerd. Evelien behaalde de titel Master of Science (MSc) in Geosciences aan de Anton de Kom universiteit van Suriname, terwijl Zylenna haar graad Bachelor of Science (BSc) verkreeg in Mining Engineering aan de IBW University of Applied Sciences.

Maatschappelijke projecten en donaties

Van 5 tot en met 8 maart hebben de President-directeur en de bedrijfsadviseur, dhr. Glenn Gemerts, geparticipeerd aan de *Prospectors & Developers Association of Canada (PDAC)*. Het tweetal heeft gebruik gemaakt van de gelegenheid om netwerken te smeden. Zo is een van de professoren, Richard Goldfarb, die een presentatie heeft verzorgd, benaderd en gevraagd naar Suriname te komen voor het verzorgen van cursussen. De driedaagse cursus getiteld 'Discovering new gold deposits' is gehouden op het complex van de Anton de Kom Universiteit van Suriname. Aan deze activiteit hebben ongeveer 150 personen geparticipeerd.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Professor Richard Goldfarb tijdens zijn presentatie 'Discovering new gold deposits' in het Staatsoliegebouw op het universiteitscomplex

Voor het project genaamd 'Station Race' heeft N.V. Grassalco het Ministerie van Binnenlandse Zaken ondersteund door twee printers aan te schaffen ten behoeve van twee scholen in het district Brokopondo. Deze activiteit wordt al een paar jaar georganiseerd door het Bureau Genderaangelegenheden (BGA) van dit ministerie.

De trainer van Atletiekvereniging Pondobasi, dhr. Orion Hernandez, heeft een brushcutter in ontvangst mogen nemen. Pondobasi is een atletiekvereniging gevestigd in Brokopondo. De vereniging heeft als doel het ontdekken en ontwikkelen van talent in dit district en als missie de atleten te laten participeren aan de Olympische Spelen. Voor hun training moeten zij gebruik maken van de 400 meter lange grasbaan.

Op verzoek van de Vereniging van Inheemse Dorpshoofden in Suriname (VIDS), heeft N.V. Grassalco een 'Kruwa kamp' geschonken aan het Inheems dorp Redi Doti. Dit kamp diende als accomodatie bij de 7e dorpshoofden-conferentie die georganiseerd werd door de VIDS. Het doel van deze conferentie is onder andere het traditioneel inheems gezag en het inheems leiderschap te versterken.

Na 41 jaar is er een nieuw aardrijkskundeboek over de bodemgesteldheid van Suriname verschenen. Het is getiteld 'Geologie en landschap van Suriname' en is de eerste Nederlandstalige publicatie dat in begrijpelijke termen voor een breed publiek uitlegt hoe de ondergrond, het landschap en de delfstoffen van Suriname zijn ontstaan. De auteurs zijn professor dr. Theo Wong, prof. dr. Salomon Kroonenberg en prof.dr. Pieter Augustinus.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

President-directeur Sergio Akiemboto neemt het nieuw aardrijkskunde boek 'Geologie en landschap van Suriname' in ontvangst uit handen van een van de schrijvers, prof. dr. Theo Wong in de Universiteitsbibliotheek

Onderzoek en ontwikkeling

Maripaston gebied

In 2017 is het derde Diamond Core boorprogramma gestart met als doel: goudhoudend materiaal aan te tonen om de Gravity Concentration Plant te voeden en een reserve aan te tonen, zodat er een middle class-mijn en processingplant kan worden opgezet. Het boorprogramma is uitgevoerd door het Canadees bedrijf SureCore.

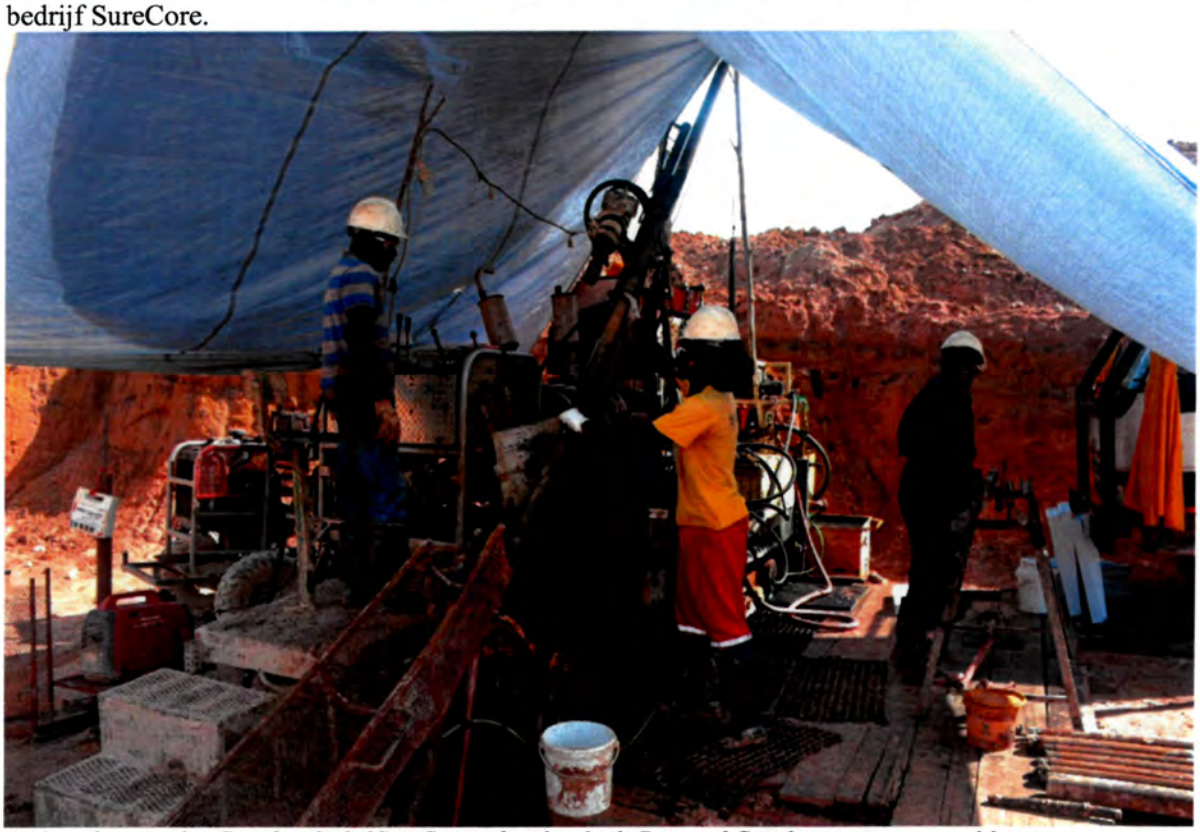

Medewerkers van het Canadees bedijf SureCore tijdens het derde Diamond Core boorprogramma te Maripaston

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Lely gebied
In het Lely gebied zijn in 2017 geen intensieve werkzaamheden verricht. De activiteiten van 2014 zijn verder bestudeerd en er zijn gesprekken gevoerd met potentiële partners voor een eventuele samenwerking.

Toekomstperspectief

N.V. Grassalco ontvangt conform de Delfstoffen-overeenkomst met Rosebel Gold Mines N.V. jaarlijks royalties van IamGold, waarvan 80% gelijk door de Centrale Bank van Suriname wordt ingehouden als bijdrage van het Staatsmijnbouwbedrijf aan de staatskas. De resterende 20% wordt door Grassalco gebruikt om te investeren, zodat de bestaanszekerheid van het bedrijf gegarandeerd is. Financiering van kapitaalintensieve investeringen in exploratie, exploitatie en 'new business development', zal met de royalty opbrengsten en mogelijke Joint-ventures plaatsvinden. Op lang termijn wordt gedacht aan het aantrekken van kapitaal via aandelenmarkten. Structurele waarde-creatie uit de inkomstenpost voor 'Royalty IamGold', zal onzes inziens tussen 2020 en 2025 aanbreken.
N.V. Grassalco voert kapitaalintensieve projecten uit. De middelen voor de financiering van lopende bedrijfsactiviteiten (kosten ondersteunende afdelingen en diensten) moeten noodzakelijkerwijs gefinancierd worden uit royalties, de steenslagexploitatie, de verkoop van winbare bouwmaterialen en inkomsten uit de Gravity Concentrattion Plant.
Voor 2018 zijn investeringen gepland die betrekking hebben op de voortzetting van commerciële activiteiten, die de ontwikkeling van strategische partnerschappen in sectoren met positieve ontwikkelingsperspectieven, zoals steenslag, goud, kaolien, graniet en het ontwikkelen van nieuwe ondernemingsgebieden, zal stimuleren. Voordat wij overgaan tot investeren zullen wij gedegen studies (exploratie en feasibility studies) moeten doen om zodoende de beste keus te kunnen maken voor investeringsopties met het hoogste rendement.

De investeringsprojecten die voor 2018 op het programma staan zijn:
- Continuering van het exploratie programma te Maripaston en Lelygebied
- Het in ontwikkeling brengen van Worsteling Jacob in Phedra en Kamp 52 te Apoera op basis van een gedegen exploratie-programma en feasibilty study gericht op steenslag en/of boulder export
- (Laten) exploiteren van de zandput te La Solitude in het distrikt Commewijne.

Alhoewel de goudsector momenteel ongunstig is en volgens prognoses ook in 2018 een dalende trend zal hebben, zal er toch daarin geïnvesteerd worden. Dit in de overtuiging dat de vraag naar goud, door opkomende economieën z.a. India en China, zal toenemen, met als gevolg dat de goudprijs wederom zal stijgen.
Vooralsnog opereert N.V. Grassalco op nationaal niveau. Met het sluiten van samenwerkingsverbanden wil zij haar operaties uitbreiden naar de regio.
Wij benadrukken dat we moeten blijven investeren in andere inkomstenbronnen, met behulp van de ter beschikking van N.V. Grassalco staande Royalty's met in achtneming dat de spreiding optimaal is, om zodoende te zorgen dat onze afhankelijkheid van de Royalties afneemt.
Onze keuze in investeringsprojecten moet op lange termijn waarde creëren en superieure rendementen bieden die aangewend worden voor onze continuïteit en verbeteren van het welzijnniveau in Suriname.
Wij zijn van mening dat het bedrijf op het goede spoor zit en dat we aanzienlijke vooruitgang hebben geboekt. Echter zijn we ons er ook van bewust dat er nóg meer moet gebeuren. Onze strategie beoogt geen omwenteling, maar ontwikkeling. Innovatie, efficiëntie, effectiviteit en vooruitgang zijn van eminent belang als wij onze beloften aan u ook in de toekomst willen blijven nakomen. Waardecreatie voor onze aandeelhouder is topprioriteit bij N.V. Grassalco. We blijven met z'n allen geestdriftig samenwerken aan het succes van N.V. Grassalco.

De verwachtingen voor de toekomst zijn positief. Op basis van de ontwikkelingen binnen en buiten Suriname wordt de vraag naar steenslag, zowel nationaal als internationaal, groter. Verder vormen de toegewijde inzet van onze medewerkers en de loyaliteit van onze klanten een belangrijke basis voor de positieve vooruitzichten. Wij zien de toekomst vol vertrouwen tegemoet.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Dankwoord

Wij spreken onze dank uit voor de wijze waarop het management, staf en het personeel actief hebben ingespeeld op de veranderende marktomstandigheden en wederom zich hebben ingezet om gezamenlijk tot een goed resultaat te komen.

De directie dankt de Raad van Commissarissen voor het toezicht en de ondersteuning.

Bedankt voor het vertrouwen.

Paramaribo, 23 augustus 2019

Linus J. Diko
President-directeur

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Jaarrekening

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Balans per 31 december 2017
(vóór resultaatbestemming)

(in SRD)	Referenties	2017	2016
Activa			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	4	36.337.484	35.897.219
Vastgoedbelegging	4.1	8.393.821	-
		44.731.305	35.897.219
Vlottende activa			
Voorraden	5	10.687.779	5.078.118
Vorderingen	6	23.745.800	24.983.898
Effecten	7	35.259.999	35.260.000
Liquide middelen	8	87.759.218	85.197.030
		157.452.796	150.519.046
		202.184.101	**186.416.265**
Passiva			
Eigen vermogen	9	89.663.342	88.971.643
Voorzieningen	10	32.975.081	29.980.417
Kortlopende schulden	11	79.545.678	67.464.205
		202.184.101	**186.416.265**

Raad van Commissarissen:

Natalie Accord-Liu
President Commissaris

Paul Misdjan
Vice-president commissaris

Kenneth Goenopawiro
Lid

Felicety Bemmel
Lid

Leshley Winter
Lid

Directie:

Linus J. Diko
President-directeur

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Winst-en-verliesrekening over 2017

(in SRD)	**Referenties**	**2017**	**2016**
Omzet	12	25.282.918	32.012.806
Kostprijs omzet	13	14.108.627	15.592.192
Brutowinst		11.174.291	16.420.614
Bedrijfskosten	14	49.946.585	36.612.799
		(38.772.294)	(20.192.185)
Overige opbrengsten	15	36.560.173	32.434.585
Bedrijfsresultaat		(2.212.121)	12.242.400
Financiële baten en lasten	16	5.519.507	37.548.988
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen		3.307.386	49.791.388
Inkomstenbelasting	17	(1.109.659)	(12.110.869)
Resultaat na belastingen		**2.116.727**	**37.680.519**

Raad van Commissarissen:

Natalie Accord-Liu
President Commissaris

Paul Misdjan
Vice-president commissaris

Kenneth Goenopawiro
Lid

Felicety Bemmel
Lid

Leshley Winter
Lid

Directie:

Linus J. Diko
President-directeur

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Kasstroomoverzicht over 2017

(in SRD)	2017	2016
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	(2.212.121)	12.242.400
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	4.700.529	4.849.607
- Desinvesteringen in materiële vaste activa	(11.899)	(29.413)
- Waardeverandering van vlottende activa	(32.489)	5.323.862
- Afwaardering Global Vastgoed N.V.	(1.483.321)	7.497.157
- Dotatie voorziening debiteuren	982.932	-
- Dotatie voorziening	378.977	2.012.996
	2.322.607	**31.896.609**
Veranderingen in werkkapitaal		
- Toename voorraden	(5.609.661)	(1.973.267)
- (Toename)/afname vorderingen	(6.354.169)	(2.891.442)
- (Afname)/toename kortlopende schulden	12.081.473	(24.431.524)
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	2.440.261	2.600.376
- Ontvangen interest	6.091.931	4.657.245
- Betaalde inkomstenbelasting	-	-
- Betaalde interest	(23.838)	(185.582)
- Betalingskorting & rekenverschillen	(31.144)	31.463
Kasstroom uit operationele activiteiten	**8.477.210**	**7.103.502**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
- Investeringen in materiële vaste activa	(5.152.692)	(1.034.237)
- Investeringen (desinvestering) in effecten	23.798	-
- Vastgoedbelenging	(301.175)	-
- Opbrengst verkoop bedrijfsmiddelen	-	218.910
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	**(5.430.069)**	**(815.127)**
Netto-kasstroom	**3.047.141**	**6.288.175**
Koers- en omrekeningsverschillen op geldmiddelen	(484.953)	20.224.843
Liquide middelen per 1 januari	85.197.030	58.684.012
Liquide middelen per 31 december	87.759.218	85.197.030

Raad van Commissarissen:

Natalie Accord-Liu
President Commissaris

Paul Misdjan
Vice-president commissaris

Kenneth Goenopawiro
Lid

Felicety Bemmel
Lid

Leshley Winter
Lid

Directie:

Linus J. Diko
President-directeur

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2017

1. Algemene toelichting

1.1 Voornaamste activiteiten

N.V. Grasshopper Aluminum Company (N.V. Grassalco) (hierna: "de Vennootschap" of "Grassalco") gevestigd te Paramaribo, Suriname aan de Sir Winston Churchillweg 3, is een naamloze vennootschap opgericht op 27 augustus 1971, waarvan de aandelen voor 100% in het bezit zijn van de Staat Suriname.

De activiteiten van de vennootschap bestaan uit de exploratie van mineralen: goud, bauxiet en natuurstenen. De algemene doelstelling van de onderneming is het opereren, zelfstandig of samen met (buitenlandse) investeerders, in minerale concessies om de mijnbouwsector in Suriname te ontwikkelen. Concessies worden door de Surinaamse overheid verleend.

1.2 Grassalco organisatie

Grassalco heeft de volgende dochterondernemingen opgericht in december 2011:
- Grasshopper Bauxite N.V.;
- Grasshopper Gold N.V.; en
- Grasshopper Natural Stones and Aggregates N.V.

De bovengenoemde dochterondernemingen verrichten vanaf de oprichting geen bedrijfsactiviteiten en zijn niet als deelneming verantwoord in de jaarrekening.

1.3 Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van opbrengsten en kosten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.
De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

1.4 Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van N.V. Grassalco en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.
Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

1.5 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen in vreemde valuta's luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit kas en banktegoeden, termijn deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden en een goud en zilver deposito in de Pool account bij Royal Canadian Mint. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

2. Algemene grondslagen

2.1 Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens algemeen aanvaarde richtlijnen voor de jaarverslaggeving.
De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

2.3 Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

2.4 Transacties in vreemde valuta's

Transacties luidend in vreemde valuta's worden in de functionele en presentatie valuta (SRD) van de vennootschap omgerekend tegen de geldende wisselkoers op de transactiedatum. In vreemde valuta's luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. De bij omrekening optredende valutakoersresultaat wordt in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta's die tegen historische kostprijs worden opgenomen, worden naar SRD's omgerekend tegen de geldende wisselkoersen op de transactiedatum. Niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta's die tegen actuele waarde worden opgenomen, worden naar SRD's omgerekend tegen de wisselkoers op balansdatum.

De gehanteerde koersen per 31 december 2017 en 2016 zijn als volgt:

	2017	2016
	SRD	SRD
USD 1	7,52	7,48
EUR 1	8,94	7,83

2.5 Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: handelsportefeuille (financiële activa en financiële verplichtingen), verstrekte leningen en overige vorderingen en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen.
Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). De entiteit heeft echter dergelijke afgeleide financiële instrumenten niet.
Financiële instrumenten, inclusief de van de basiscontracten gescheiden afgeleide financiële instrumenten, worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. Indien instrumenten bij de vervolgwaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

2.5.1 Handelsportefeuille
Indien de onderneming financiële instrumenten heeft verworven of is aangegaan met het doel het instrument op korte termijn te verkopen, maken deze deel uit van de handelsportefeuille en worden deze na eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardewijzigingen in de winst-en-verliesrekening.

2.5.2 Verstrekte leningen en overige vorderingen
Verstrekte leningen en overige vorderingen worden na de eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen.

2.5.3 Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen
Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na de eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

3. Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

3.1 Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.
Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Opbrengsten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Kosten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in Surinaamse dollar (SRD), de functionele valuta van de onderneming. De SRD is de valuta van de economische omgeving waarin de vennootschap actief is.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

3.2 Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en terreinen, machines en zwaar materieel, overige bedrijfsmiddelen en onderhanden werken worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De kostprijs van de activa die door de onderneming in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging.

Overheidssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en onderhanden werken wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen 5%
- Transportmiddelen 10%-25%
- Machines en zwaar materieel 12%-20%
- Inventaris 20%-33%
- Overige materiële vaste activa 5%

De materiële vaste activa waarvan de vennootschap, krachtens een financiële leaseovereenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële leaseovereenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële leaseovereenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voor vastgoedbeleggingen is zowel waardering tegen actuele waarde als tegen historische kostprijs toegestaan; de gekozen grondslag dient te worden toegepast voor alle vastgoedbeleggingen.
• De eerste waardering van een vastgoedbelegging dient plaats te vinden tegen de verkrijgingsprijs, inclusief de transactiekosten.
• Waardering tegen actuele waarde betekent dat vastgoedbeleggingen tegen reële waarde (in het BAW aangeduid met marktwaarde) worden gewaardeerd. Er geldt een uitzondering voor de situatie dat de reële waarde niet op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Bij waardering tegen reële waarde wordt er niet op de vastgoedbelegging afgeschreven.
• Bij waardering tegen actuele waarde dienen op grond van de wet winsten of verliezen die zijn ontstaan door een wijziging in de reële waarde van vastgoedbeleggingen op één van de volgende twee wijzen te worden verwerkt: (a) rechtstreeks ten gunste of ten laste van het eigen vermogen (in een herwaarderingsreserve) of (b) ten gunste of ten laste van het resultaat. In geval (b) dient een herwaarderingsreserve te worden gevormd voor in het boekjaar opgetreden waardevermeerderingen van vastgoedbeleggingen die op balansdatum nog aanwezig zijn en waarvoor geen frequente marktnoteringen bestaan.

Een vastgoedbelegging is een onroerende zaak (of een deel daarvan) die wordt aangehouden (door de eigenaar of door de lessee onder een financiële lease) om huuropbrengsten of waardestijging, of beide te realiseren, en niet voor:

- gebruik in de productie of de levering van goederen of diensten of voor bestuurlijke
- doeleinden in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening; of
- verkoop als onderdeel van de gewone bedrijfsuitoefening.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Tot vastgoedbeleggingen worden bijvoorbeeld gerekend:
- terreinen die aangehouden worden voor waardestijgingen op lange termijn;
- onroerende zaken in aanbouw of ontwikkeling voor toekomstig gebruik als belegging;
- leegstaande gebouwen die worden aangehouden om door middel van een operationele lease aan anderen ter beschikking te stellen;
- onroerende zaken in aanbouw of ontwikkeling voor toekomstig gebruik als belegging

De cijfers over 2017 zijn hergeclassificeerd voor presentatie doeleinden. Het betreft de volgende herrubricering:
Netto – vordering Global Vastgoed naar Vastgoedbelegging

3.3 Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te bepalen voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden. Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of kasstroomgenererende eenheid geschat.
Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

3.4 Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

3.5 Voorraden

De voorraad goud (eigen produktie vanuit Maripaston) wordt gewaardeerd op basis van actuele waarde. Op grond hiervan worden de waardeveranderingen als gevolg van valuta koerswijzigingen opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Waardeverminderingen worden ten laste van de herwaarderingsreserve gebracht voor zover het desbetreffend actief hieraan voorafgaand ten gunste van de herwaarderingsreserve is opgewaardeerd. Indien de herwaarderingsreserve voor een actief nihil is, worden de waardeveranderigen direct ten laste van de winst-en-verliesrekening verwerkt.

De voorraad steenslag en bouwmaterialen worden gewaardeerd op basis van de vervaardigingsprijs of lagere opbrengstwaarde. De vervaardigingsprijs omvat alle kosten die samenhangen met de verkrijging of vervaardiging, alsmede gemaakte kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeveranderingen.

3.6 Vorderingen en effecten

Vorderingen en effecten worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

3.7 Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:
- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en

het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is. Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.
Voorzieningen worden gewaardeerd, voor zover niet anders vermeld, tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

3.7.1 Voorziening pensioenen
De vennootschap heeft een toegezegde-pensioenregeling voor die groep medewerkers die destijds hebben bijgedragen aan de Stichting Pensioenfonds Grassalco. De hoogte van deze voorziening voor deze groep medewerkers is bepaald op basis van actuariële berekening. Tevens is in de voorziening pensioenen een pensioenregeling opgenomen voor de huidige- en de gewezen directeur conform hun arbeidsovereenkomsten. De hoogte van hun voorziening is berekend door een pensioenuitvoerder.

3.7.2 Voorziening herstelkosten
De kosten van herstel zijn verantwoord via de opbouw van een voorziening gedurende de verwachte gebruiksduur van de mijn. De voorziening is getroffen op basis van geschatte kosten per ha voor de afwikkeling van de verplichting tot herstel van de verstoorde gebieden. Het bedrag van de initiële voorziening en de jaarlijkse wijzigingen zijn ten laste van de winst- en verliesrekening verwerkt. De voorziening van de herstelkosten zijn tegen de contante waarde opgenomen vanwege een schattingswijziging in 2016.

3.8 Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd financiële instrumenten.

3.9 Opbrengstverantwoording

3.9.1 Verkoop van goederen
Opbrengsten uit de verkoop van steenslag en bouwmaterialen worden opgenomen in de omzet tegen de actuele waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van retouren en tegemoetkomingen, handels- en volumekortingen.
Opbrengst uit de verkoop van goud geproduceerd te Maripaston wordt opgenomen in de omzet tegen de actuele waarde van de ontvangen vergoeding. Opbrengsten uit de verkoop van steenslag en bouwmaterialen worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer de belangrijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen, de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is, de hiermee verband houdende kosten of eventuele retouren van goederen betrouwbaar kunnen worden ingeschat en er geen sprake is van voortgezette betrokkenheid bij de goederen.
De overdracht van risico's en voordelen varieert naar gelang de voorwaarden van de betreffende verkoopovereenkomst. Voor de verkoop van steenslag en bouwmaterialen vindt de overdracht doorgaans plaats op het moment dat het product aankomt bij de klant; voor sommige internationale leveringen geldt echter het moment dat de goederen bij de betreffende vervoerder zijn ingeladen (Free on Board).

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

3.9.2 Royalty opbrengsten

Op basis van de Delfstoffenovereenkomsten tusssen Rosebel Gold Mines N.V. en de vennootschap, heeft N.V. Grassalco recht op de volgende royalty's:

- een bruto royalty van 2% van de goud productie bij Rosebel Gold Mines N.V.
- een royalty van 2% van de overige opbrengsten van alle andere mineralen.
- een additionele royalty van 6.5% indien en voor zover de prijs van USD 425 per troy ounce goud wordt overschreden.

De rechten op de 2% royalty's worden "in kind" toegekend op basis van de productie en worden aangehouden op een pool account bij de Royal Canadian Mint en zijn verantwoord onder de liquide middelen.

De toekenning van de royalty's "in kind" wordt ieder kwartaal verantwoord als overige opbrengsten tegen de actuele waarde berekend op basis van de notering van de London Bullion Market Association (LBMA) goudprijs.

De additionele royalty van 6,5% is betaalbaar in USD aan het eind van elk kwartaal van het kalenderjaar. Deze royalty wordt na afloop van het desbetreffend kwartaal in cash ontvangen en wordt verantwoord als overige opbrengsten op het moment van storting of op het moment van toekenning aan N.V. Grassalco.

Als Afdracht wordt, op basis van instructie van de Staat Suriname, gelijktijdig met de verantwoording van de royalty's als overige opbrengsten, een schuld verantwoord aan de Staat Suriname van 80% van de royalty's en in mindering gebracht op de overige opbrengsten.

3.10 Personeelskosten

3.10.1 Personeelsbeloningen

De beloning bestaat uit een vast salaris en het bedrag van de toekomstige aanspraken – zoals bijvoorbeeld jubileumuitkeringen, bonussen en gratificaties – die werknemers in ruil voor hun diensten hebben verdiend in de verslagperiode en voorgaande perioden.

3.10.2 Pensioen

De pensioenregeling van de medewerkers is ondergebracht bij het Algemeen Pensioenfonds Suriname. De vennootschap heeft een toegezegde-pensioenregeling voor die groep medewerkers die destijds hebben bijgedragen aan de Stichting Pensioenfonds Grassalco. De hoogte van deze voorziening voor deze groep medewerkers is bepaald op basis van actuariële berekening. Tevens is in de voorziening pensioenen een pensioenregeling opgenomen voor de huidige- en de gewezen directeur conform hun arbeidsovereenkomsten. De hoogte van hun voorziening is berekend door een pensioenuitvoerder.

3.11 Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen, behalve voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Indien de boekwaardes van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving afwijken van hun fiscale boekwaardes, is sprake van tijdelijke verschillen.

Voor belastbare tijdelijke verschillen wordt een voorziening latente belastingverplichtingen getroffen. Voor verrekenbare tijdelijke verschillen, beschikbare voorwaartse verliescompensatie en nog niet gebruikte fiscale verrekeningsmogelijkheden wordt een latente belastingvordering opgenomen, maar

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor verrekening respectievelijk compensatie. Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

4. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

	Bedrijfs-gebouwen en -terreinen	Transport-middelen	Inventaris	Machines en zwaar materieel	Overige materiële vaste activa	Onderhanden-werken	Totaal
(in SRD)							
per 1-jan-2017							
Aanschafprijs	23.301.229	4.873.055	2.070.096	21.218.917	1.611.870	29.080	53.104.247
Cumulatieve afschrijvingen	(1.269.784)	(3.645.031)	(1.591.441)	(9.507.503)	(1.193.269)	-	(17.207.028)
Boekwaarde	**22.031.445**	**1.228.024**	**478.655**	**11.711.414**	**418.601**	**29.080**	**35.897.219**
Mutaties 2017:							
Investeringen	44.772	294.392	91.762	477.457	942.068	3.302.241	5.152.692
Des-investeringen	-	(347.395)	(4.187)	(285.188)	-	-	(636.770)
Afschrijvingen	(513.747)	(442.382)	(205.609)	(3.076.535)	(462.256)	-	(4.700.529)
Afschrijvingen Des-investeringen	-	335.496	4.187	285.188	-	-	624.871
	(468.975)	**(159.889)**	**(113.847)**	**(2.599.078)**	**479.812**	**3.302.241**	**440.263**
per 31-dec-2017							
Aanschafprijs	23.346.001	4.820.052	2.157.671	21.411.186	2.553.938	3.331.321	57.621.169
Cumulatieve afschrijvingen	(1.783.531)	(3.751.917)	(1.792.863)	(12.298.850)	1.655.524)	-	(21.282.685)
Boekwaarde	**21.562.470**	**1.068.135**	**364.808**	**9.112.336**	**898.414**	**3.331.321**	**36.337.484**

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

4.1 Vastgoedbelegging

(in SRD)	2017	2016
Stand per 1 januari	-	-
Herrubricering naar vastgoedbelegging	6.609.325	-
Investeringen	301.175	-
Correctie waardevermindering voorgaand jaar	1.483.321	-
	8.393.821	-

5. Voorraden

Voorraden kunnen als volgt worden weergegeven:

(in SRD)	2017	2016
Voorraad goud	600.440	120.879
Voorraad bouwmaterialen	203.800	209.550
Voorraad steenslag	9.765.733	4.747.689
Voorraad steenslag	117.806	
	10.687.779	**5.078.118**

6. Vorderingen

Vorderingen kunnen als volgt worden weergegeven:

(in SRD)	2017	2016
Vordering Global Vastgoed N.V.	20.499.480	20.499.480
Afwaardering Global Vastgoed N.V.	(13.890.154)	(13.890.154)
Netto-vordering Global Vastgoed N.V.	6.609.326	6.609.326
Herrubricering to vastgoedbelegging	(6.609.326)	-
Balance	-	6.609.326
Vordering op Rosebel Gold Mines N.V.	17.240.976	11.362.404
Debiteuren	2.833.851	3.030.036
Vorderingen inkomstenbelasting	3.240.436	3.240.436
Overige vorderingen	430.537	741.696
	23.745.800	**24.983.898**

Vordering op Rosebel Gold Mines N.V.
Deze post betreft de netto-vordering van de 6.5% royalty over het 4e kwartaal 2017 respectievelijk 2016. Het bedrag is ontvangen in januari 2018 respectievelijk 2017.

Global Vastgoed N.V.
Deze post betreft een oorspronkelijke storting van USD 3.250.000 via een vermogensbeheer ten behoeve van Global Vastgoed N.V. De aflossingen hierop over het boekjaar zijn in mindering gebracht. Ultimo 2016 was een voorziening van USD 1.855.732 noodzakelijk geacht. De netto – vordering op Global – Vastgoed N.V. is USD 883,009 en is geherclassificeerd naar vastgoedbelegging.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Vordering inkomstenbelasting
Inkomstenbelasting vordering heeft betrekking op de voorlopige aangifte inkomstenbelasting 2015 betaald in 2015.

7. Effecten

Betreft een belegging bij de Centrale Bank van Suriname in schatkistpapier. Het bedrag van het schatkistpapier heeft een nominale waarde van SRD 35.260.000, bestaande uit een schatkistpapier van SRD 20.000.000 aangegaan in maart 2016 voor 12 maanden tegen 9% per jaar en SRD 15.260.000 herbelegd in september 2016 voor 12 maanden tegen 9% per jaar.

(in SRD)	2017	2016
Looptijd12 maanden, vervaldatum maart 2018 en 2017	20.000.000	20.000.000
Looptijd 12 maanden, vervaldatum september 2018 en 2017	15.259.999	15.260.000
	35.259.999	**35.260.000**

8. Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden, termijndeposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden, en een goud en zilver deposito in de pool account bij Royal Canadian Mint. De liquide middelen met uitzondering van 80% van de middelen in de pool account, staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

(in SRD)	2017	2016
Banken	55.166.274	45.226.944
Termijndeposito's	26.320.000	33.682.500
Kas	443.361	47.300
Goud en zilver in 'Pool Account Royal Canadian Mint'	5.829.583	6.240.286
	87.759.218	**85.197.030**

Termijndeposito's
Eén termijndeposito bij de Hakrinbank N.V. met een nominale waarde van USD 1,5 miljoen in juni 2016 en heeft een looptijd van 12 maanden. Deze termijndeposito is direct opeisbaar.

Eén termijndeposito bij de De Surinaamsche Bank N.V. met een nominale waarde van USD 3 miljoen in juli 2016 en heeft een looptijd van 16 maanden. Deze deposito is direct opeisbaar.

Goud en zilver in 'Pool Account Royal Canadian Mint'
Dit betreft voornamelijk de waarde van goud in troy ounce die Grassalco "in kind" ontvangt uit de productie van Rosebel Gold Mines N.V. De productie van Rosebel Gold Mines N.V. bestaat uit goud, zilver en de zogeheten carbon fine. Het goud wordt verstuurd naar de Royal Canadian Mint, alwaar het wordt verwerkt tot 99,99% zuiver goud. Van het eindproduct, wordt 2% betaald, in goud en zilver, door middel van een storting op de Pool Account bij de Royal Canadian Mint op naam van Grassalco conform de Delfstoffen overeenkomsten.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Per 31 december 2017 en 2016 heeft Grassalco goud en zilver deposito bij de Royal Canadian Mint:

	2017	2016
Goud (in troy ounce)	597,205	718.848
Price per troy ounce (in USD)	1.291,00	1.159,10
Goud (in USD)	770.992	833.217
Zilver (in troy ounce)	254,608	30
Price per troy ounce (in USD)	16,57	16,24
Zilver (in USD)	4.219	487
Totaal goud en zilver (in USD)	775.211	833.707
Totaal goud en zilver (in SRD)	5.829.583	6.240.286

9. Eigen vermogen

	Geplaatst kapitaal	Algemene reserves	Totaal
Per 1 januari 2017	5.006.010	83.965.633	88.971.643
Correctie inkomstenbelasting 2016		(1.425.028)	(1.425.028)
Resultaat 2017	-	2.116.727	2.116.727
Per 31 december 2017	5.006.010	84.657.332	89.663.342

Het maatschappelijk aandelenkapitaal bedraagt SRD 15.000.000, verdeeld in 800.600 aandelen A van elk SRD 10 nominaal, waarvan 500.600 zijn geplaatst en volgestort en 70.000 aandelen B van elk SRD 10 nominaal, waarvan 1 (één) is geplaatst en volgestort.

10. Voorzieningen

(in SRD)	Directie	Pensioen Werk-nemers	Totaal	Voorziening herstel-kosten	Latente belastingen	Totaal
Stand per 1 januari 2016	**1.805.000**	**284.198**	**2.089.198**	**13.767.354**	-	**15.856.552**
Mutaties 2016:						
- Toevoegingen ten laste van het resultaat	1.801.702	653.315	2.455.017	-	-	2.455.017
- Vrijval ten gunste van het resultaat	-	-	-	(7.076.845)	-	(7.076.845)
- Accretie	-	-	-	929.674	-	929.674
- Koersverschil	-	-	-	5.705.150	-	5.705.150
- Waarderingver-andering vlottende activa	-	-	-	-	12.110.869	12.110.869
Stand per 31 december 2016	**3.606.702**	**937.513**	**4.544.215**	**13.325.333**	**12.110.869**	**29.980.417**
Mutaties 2017						
- Toevoegingen ten laste van het resultaat	-	-	-	-	-	-
- Vrijval ten gunste van het resultaat	(687.406)	-	(687.406)	-	-	(687.406)
- Accretie	-	-	-	1.004.073	-	1.004.073
- Koersverschil	-	-	-	62.310	-	62.310
-Correctie inkomstenbelasting 2017					**1.190.659**	1.190.659
-Correctie inkomstenbelasting 2016					**1.425.028**	1.425.028
Stand per 31 december 2017	**2.919.296**	**937.513**	**3.856.809**	**14.391.716**	**14.726.556**	**32.975.081**

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Voorziening herstelkosten
Dit betreft de geschatte verplichting van de toekomstige kosten voor het herstellen van het mijngebied bij beëindiging van de operatie.

Het herstellen van uitgemijnde gebieden houdt in:

- Herstellen van natuurlijk vegetatie door beplanting van bomen.
- Het voor de natuurlijk doeltreffend maken van ontstane kraters, door bijvoorbeeld waterreservaten.
- Het opruimen van chemicaliën, zoals kwik die in de aardbodem terecht kunnen zijn gekomen.
- Het herstellen van de infrastructuur zodat deze begaanbaar zijn voor de directe bewoners.
- Het herstellen van de natuurlijke waterwegen.

11. Kortlopende schulden

(in SRD)	2017	2016
Overheidsroyalty's	49.473.395	50.010.686
Kredietfaciliteit bij banken	-	193.973
Crediteuren	13.953.832	3.860.388
Inkomstenbelasting	2.256.394	2.256.394
Omzetbelasting	6.484.533	4.804.495
Vooruitontvangen rente	2.579.738	2.316.812
Overige schulden	4.797.787	4.021.457
	79.545.678	**67.464.205**

Overheidsroyalty's
Dit betreft de 80% berekening van de toegekende royalty's. Het gaat om de bruto royalty van 2% "in kind" van de goudproductie en alle andere mineralen bij Rosebel Gold Mines N.V. Bij de verkoop van het goud (in opdracht van de vennootschap) worden de opbrengsten hiervan via de Royal Canadian Mint pool account overgemaakt naar de rekening van de Centrale Bank van Suriname, die van deze opbrengst 20% overmaakt naar de rekening van de vennootschap. De Centrale Bank van Suriname houdt op de royalty's automatisch 80% in vanwege het feit dat deze op de rekening aldaar gestort worden welke onder beheer zijn van de overheid. Op grond van de opdracht van de overheid, waarbij 80% wordt ingehouden van de royalty's zou ook gelden dat de voorraden die liggen bij Royal Canadian Mint voor 80% van de overheid zijn en derhalve onder Overheidsroyalty's zijn opgenomen in de balans.

Inkomstenbelasting
De inkomstenbelasting betreft het verschuldigd bedrag van SRD 2.256.394 over het jaar 2012.

Omzetbelasting
Dit betreft de verschuldigde omzetbelasting voor de verkoop van steenslag over de periode 2013 t/m 2017.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Mijnbouwrechten
Per 31 december 2017 heeft Grassalco de volgende mijnbouwrechten:

Project	Locatie	Oppervlakte	Uitgegeven	Rechten	Verlopen
La Solitude	Commewijne	314,84 ha	18/3/2016	Exploitatie	18/3/2021
West Suriname	Nickerie	740 ha	18/3/2016	Exploitatie	18/3/2021
Maripaston	Para	1.375 ha	6/6/2017	Exploitatie	6/6/2022
Moengo Kaolien	Marowijne	2.416 ha	14/12/2017	Exploratie	14/12/2020
Pattamacca	Marowijne	1.200 ha	30/05/2013	Exploitatie	30/05/2018
W. J. Phedra	Para & Brokopondo	344 ha	25/3/2013	Exploitatie	25/3/2018
Lely Gebergte	Sipaliwini	82.850 ha	24/5/2016	Exploratie	24/5/2019
Lely Gebergte	Sipaliwini	13.650 ha	22/3/2017	Exploratie	22/3/2019
Erfpacht	Paramaribo	1,74 ha	6/10/1987	Behuizing	6/10/2027
Erfpacht	Paramaribo	3.176,61 m2	17/3/1993	Behuizing	17/3/2033
Goliath	Para	200 ha	24/4/2014	Exploratie	24/04/2017
Brokolonko	Sipaliwini & Brokopondo	10.379 ha	4/02/2014	Exploratie	4/02/2017

12. Omzet

	2017	2016
(in SRD)		
Omzet - steenslag	23.874.306	24.797.173
Omzet - bouwmaterialen	10.480	180.373
Omzet - goud	954.614	7.028.676
Omzet - overige	445.340	7.862
	25.284.740	32.014.084
Verkoopkortingen	1.822	(1.278)
	25.282.918	**32.012.806**

13. Kostprijs omzet

	2017	2016
(in SRD)		
Kostprijs - steenslag	13.722.904	9.329.770
Kostprijs – bouwmaterialen	3.135	69.509
Kostprijs – goud	349.512	6.189.499
Kostprijs – overige	33.076	3.414
	14.108.627	**15.592.192**

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

14. Bedrijfskosten

(in SRD)	2017	2016
Lonen en salarissen	11.951.301	9.797.128
Sociale lasten en pensioenen	1.046.449	3.259.698
Afschrijvingen	4.700.529	4.849.607
Onderhoud gebouwen en terreinen	714.960	510.519
Beveiliging	2.153.297	1.690.466
Huurmachines & overige	10.985.010	1.931.446
Brandstof en smeermiddelen machines	4.331.689	3.469.095
Concessierechten	13.439	19.835
Contractors	6.366.218	2.435.443
RGM fee	2.289.965	1.869.774
Aanschaf kleine inventaris	913.075	505.810
Accountantskosten	191.341	235.695
Communicatie kosten	706.802	464.791
Community (CSR) kosten	195	142.153
Consultancykosten	2.379.227	1.488.516
Diensten derden	2.415.765	2.525.301
Donaties en sponsering	1.082.755	973.738
Huur bedrijfspand	78.732	70.811
Opleiding/trainingkosten	609.873	351.868
Overige bedrijfskosten	4.900.458	3.550.245
Overige huisvestingskosten	372.139	252.218
Overige personeelskosten	1,197.374	1.058.089
Overige transportkosten	880.482	526.263
Overige verkoop/promotiekosten	76.760	59.068
Reparatie & onderhoud machines	4.257.954	3.808.192
Reparatie en Onderhoud overige	417.142	574.525
Transport bouwmaterialen/steenslag	2.064.696	1.596.364
Leasekosten	569.015	220.018
Voorziening herstelkosten	-	(7.076.845)
Voorziening debiteuren	982.932	-
Afwaardering Global Vastgoed N.V.	(1.483.321)	(7.497.157)
Omzetbelasting	1.680.038	4.804.495
Overige exploitatie/exploratie kosten	890.811	822.199
	69.049.708	54.283.683
Toegewezen aan productie	(19.103.122)	(17.670.884)
	49.946.585	**36.612.799**

14.1 Lonen en salarissen

(in SRD)	2017	2016
Brutolonen en salarissen	7.545.047	6.754.702
Vergoedingen	2.012.041	1.746.707
Vakantiegeld & gratificatie	2.394.213	1.295.719
	11.951.301	**9.797.128**

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

14.2 Sociale- en pensioenpremie

(in SRD)	2017	2016
Ziektekostenverzekering	867.450	680.380
Premie SOR	26.715	29.191
Pensioenpremie	90.016	95.110
Pensioenvoorziening	62.268	2.455.017
	1.046.449	**3.259.698**

Ultimo 2017 bedroeg het aantal werknemers bij de onderneming 140 (2065: 133).

14.3 Afschrijvingen

(in SRD)	2017	2016
Machines en zwaar materieel	3.076.535	2.957.303
Transportmiddelen	442.382	948.968
Inventaris	205.609	257.466
Bedrijfsgebouwen	513.747	509.673
Overige materiële vaste activa	462.256	176.197
	4.700.529	**4.849.607**

15. Overige opbrengsten

De overige opbrengsten kunnen als volgt worden weergegeven:

(in SRD)	2017	2016
Royalty's 100%	182.005.477	159.856.781
Afdracht 80% aan Staat Suriname	145.604.382	127.885.425
Netto (20%) royalty's	36.401.095	31.971.356
Huuropbrengsten	159.078	244.319
Opbrengst verkoop bedrijfsmiddelen	-	218.910
	36.560.173	**32.434.585**

16. Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten kunnen als volgt worden weergegeven:

(in SRD)	2017	2016
Rentebaten	6.091.931	4.657.245
Betalingskortingen & rekenverschillen	(31.143)	31.462
Koerswinsten	519.119	28.651.675
Waardeverandering van vlottende activa	(32.489)	5.323.862
Accretie herstelkosten	(1.004.073)	(929.674)
Betaalde interest	(23.838)	(185.582)
	5.519.507	**37.548.988**

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

16.1 Koersverschillen

De koerswinst van SRD 519.119 is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de fluctuatie van de USD t.o.v. de SRD wisselkoersen, die SRD 7.485 aan het begin van 2017 was en SRD 7.52 aan het eind van 2017.

16.2 Waardeverandering van vlottende activa

Dit betreft de waardeverandering van de ontvangen 2% royalty (2% van de goudproductie "in kind") welke gehouden wordt op een pool account in Canada bij Royal Canadian Mint. Deze pool account is verantwoord onder de liguide middelen en gewaardeerd tegen de actuele waarde, zoals gepubliceerd door London Bullion Market. De verwerking van de waardeverandering vindt plaats via de winst-en-verliesrekening.

17. Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening

De vennootschap is opgericht in Suriname. Alle activiteiten van de vennootschap worden uitgevoerd in Suriname en daardoor wordt de onderneming belast volgens de van toepassing zijnde wetten van Suriname met een wettelijk percentage van 36% ten aanzien van de inkomstenbelasting.

Inkomstenbelasting

	2017	2016
(in SRD)		
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen	3.307.386	49.791.388
Verrekening compensabele verliezen	-	(16.150.086)
Belastbaar	3.307.386	33.641.302
Toepasselijk belastingtarief	36%	36%
Inkomstenbelasting	1.190.659	12.110.869

Te betalen/vorderen inkomstenbelasting

	2017	2016
(in SRD)		
Inkomstenbelasting na compensabele verliezen	1.190.659	12.110.869
Latente belastingen	(1.190.659)	(12.110.869)
	-	-
Te betalen inkomstenbelasting 2012	2.256.394	2.256.394
Te vorderen/betalen inkomstenbelasting	2.256.394	2.256.394

18. Bezoldiging van bestuurders en commissarissen

Aan bezoldigingen is in het boekjaar ten laste van de onderneming gekomen voor raad van commissarissen een bedrag van SRD 126.000 voor zowel 2016 en 2015. Voor de bezoldiging van de President-directeur is gebruik gemaakt van de vrijstelling.

19. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Voorwaardelijke vordering
Conform de instructies van de Staat Suriname (zie brief van 17 mei 2018 NH133/2018), draagt Grassalco 80% van de royalty's af aan de Staat Suriname. Deze royalty's zijn ontvangen vanaf de start van de commerciële productie in 2005 van goud door Rosebel Gold Mines N.V. Deze opbrengsten werden gebruikt voor kwijtschelding van een schuld aan de Centrale Bank van Suriname. In 2007 is deze schuld afgewikkeld. De aflossing van de schuld vond plaats gedurende de periode 10 maart 2005 – 29 oktober 2007.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Na deze periode is de afdracht van 80% niet opgenomen in de jaarrekening. Deze afdracht bedraagt SRD 789.632.938 per 31 december 2017 (SRD 644.028.556 per 31 december 2016). De Raad van Commissarissen en de Directie zijn thans in onderhandeling met de Staat Suriname omtrent de afwikkeling van de geaccumuleerde afdrachten ad. SRD 789.632.938.

Inzake de Royalty opbrengsten is er overleg gaande met Rosebel Gold Mines N.V. over de afdrachtbasis van de Royalty per kwartaal. De mogelijke extra Royalty opbrengsten die hieruit zouden kunnen voortvloeien en de daarmee rechtstreeks samenhangende posten zijn niet verantwoord in de jaarrekening. Dit overleg is per datum van het uitbrengen van de jaarrekening nog niet afgerond.

Current account
Over de openstaande fiscale positie (Current Account) van de Ontvanger der Directe Belastingen is overleg gaande met de belastingdienst inzake N.V. Grassalco en de niet actieve vennootschappen (Grasshopper Bauxite N.V., Grasshopper Gold N.V. en Grasshopper Natural Stones and Aggregates N.V.). De positie zoals opgesteld door de vennootschap en haar belastingadviseur is opgenomen in de jaarrekening.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

Overige gegevens

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

20. Overige gegevens

20.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

20.2 Statutaire bepaling inzake winstbestemming

In de statuten is de resultaatbestemming als volgt vastgelegd:
Artikel 21 lid 1: afschrijvingen en reserveringen op de winst- en verliesrekening worden daarin zodanig opgenomen als de directie en de raad van commissarissen geraden te oordelen.

Artikel 25: de winst, blijkende uit de de door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vastgestelde winst- en verliesrekening, staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Indien de vennootschap over een fiscaal jaar winst heeft behaald, zal de bestemming hiervan worden bepaald door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

In de statuten zijn er geen expliciete bepalingen inzake verlies opgenomen.

In afwachting op het besluit van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt voorgesteld het resultaat na belastingen van SRD 2.116.727 aan de algemene reserve toe te voegen.

20.3 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die toegelicht en/of aanpassing vereisen in de jaarrekening.

INITIALLED FOR IDENTIFICATION

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de Aandeelhouders, de Raad van Commissarissen en Directie van
N.V. Grasshopper Aluminum Company (N.V. Grassalco)

Verklaring over de in het verslag opgenomen jaarrekening 2017

INITIALLED FOR IDENTIFICATION